

CHRYSĆCIJANSKAJA DUMKA

BIELARUSKI ČASAPIS — VYCHODZIĆ TRY RAZY U MIESIAC: 1, 10 i 20.

№ 8 (192)

Vilnia, 1 sakavika 1939 h. — Wilno, 1 marca 1939 r.

Hod XII

Radykalizm na wioscy i bielaruskaść

Rašučasć, krajnaść, levasć nazyvajem radykalizmam. Heta ad łacinskaha słowa *radix*, korań. Słowa radykalizm najčasćiej spatykajem u palitycy, u spravach socyjalnych i nacyjanalnych.

Z hetym słovam možna časta spatkacca ũ bielarskaj wioscy, asabliva siarod bielarskaha nasielnicstva, dzie była najbołš pašyrana „Hramada“, a tak-ža siarod časći bielarskaj intelihiencyi. Voš-ža ũ hetych bielarskich asiarodkach spatykajemsia duža časta z paniaćciem radykalizmu, jaki tut badaj vyklučna adnosicca da spraŭ socyjalnych. Bielarusy radykały, jak sialanie, tak častkova i intelihiencyja, latuciać ab nadychodzie niejkaj pary, kali jany stanucca roŭnymi z tymi, z kim jany ciapier niaroŭnyja, kali nastupie idealnaja hramadzkaja spraviadlivaść i dabrabyt. I hetki bielarski radykalizm, asabliva na siale, duža vostry, hłyboki, rašučy, ale adnačasna i duža adnaboki i hetym niebiašpiečny jak dla bielarskaj sprawy ahułam, tak i dla samych-ža radykałaŭ paasobku.

Adnabokaść i niebiašpieka hetaha radykalizmu ũ tym, što jon tasujecca, z małymi vyniatkami, tolki da spraŭ socyjalnych i palityčnych, najmienš zakranaje bielarskija nacyjanalnyja i imi mała cikavicca. Bielarskaja nacyjanalnaja šviedamaść, pašana svajej bielarskaj knižki, hazety, a navat i svajej bielarskaj škoły, — heta

ušioŭhraje susim druharadnuju rol u žyćci bielarskich radykałaŭ.

Što tak jość sapraŭdy, pišučy hetyja radki maje nahodu bačyć i čuć heta na ũłasnyja vočy. Biezpasrednyja hutarki z radykalna nastrojonymi sialanami i z takoj-ža sialanskaj intelihiencyjaj, niazbita pakazvajuc na ichniaje niedaceńvańnie ũ bielarskim žyćci bielarskaha nacyjanalnaha elementu. Hetym my nia kažam, što ũ hetnych masach niama bielarskaj nacyjanalnej šviedamasci, — nie, takaja šviedamaść jość i navat časta vialikaja, ale jana nadta adnabokaja, nadta vykryŭlenaja hetym vuzkim radykalizmam.

My skazali, što hetki nastroj našaj bielarskaj wioski duža niebiašpiečny jak dla bielarskaj sprawy ahułam, tak i dla samych radykałaŭ. Sapraŭdy tak. Hetkaja psycholohija masaŭ, nia majučaja rodnych kareńniaŭ, jak pylinka nosicca vietram to ũ toj, to ũ druhi bok. Pačujuć takija adnabokija našy radykały ahitatar, polskaha ludoŭca, jaki pramaŭlaje radykalna, — chiniecca ũ jaho bok, nazauťtra praz radyjo pačuje jak „soładka i ščasliwa“ žyviecca pracounym pad dyktaturaj „vialikaha i dobraha bački“ Stalina, — tudy chiniecca. A krytycyzmu, adpornaści na roznuju padobnuju demahohiju, zrazumieńnia praŭdy i svaich ũłasnych narodnych asnoŭ, na jakich henaja bielarskaja praŭda apirajecca, u takich radykałaŭ

nie chapaje. Jany čujuć, što jany Bielarusy, ale nia viedajuć bielarskaj darohi i błucajucca jak aviečki.

Što-ž rabić? Pašyrać usimi siłami bielarskuju nacyjanalnuju literaturu, pisać nia tolki na nacyjanalnyja temy, ale tak-ža i na socyjalnyja i palityčnyja, pad kutom hledžańnia bielarskaj nacyjanalnej ideji, samuju hetuju ideju nie zapraŭlać sosam fašyzmu ci rasizmu, bo hetaha narod svaim zdarovym instynktam nia lubie i ad hetaha słušna advaračvajecca, vykazvać tak-ža praŭdu biez demahohii ab Savietach i ab žyćci tam pracounych i ab savieckaj nacyjanalnej palitycy, jakaja faktyčna jość fikcyjaj, a jakoj Saviety chvalacca tolki na eksport, zaachvočvać urešcie bielarskija radykalnyja masy da pryvatnaha chatniaha navučańnia bielarskaj hramaty.

Inakš vialikaja dziejecca nrodu škoda biez jaho viedama, bo ũ im nie pahłyblajecca bielarskaja nacyjanalnaja šviedamaść, jakaja jość najhałaŭniejšaj padstavaj i klučom jaho budučyni.

„Chryščijanskaja Dumka“ razam z miesiačnikom „ZORKA“ dla bieł. dziaćiej kaštuje ũ hod usiaho 3 zał. U składcynu jašče taniej: kali chto na adzin supolny adras žbia-reć troch padpišćykaŭ, dyk za try ekzemplary „Chr. D.“ płacić tak-ža 3 zał., heta znača: kožny padpišćyk z hetaj trojki atrymaje našu hazetu za 1 zał. u hod. Numar konta 63.

Славiанiе ў Вiленсчынiе на падставiе археологiчных выкапнiаў

У Слонiмiе 19.11 сiоета ў залi Стараства адбылася публiчная лекцыя на тeму: „Славiанiе ў Вiленсчынiе на падставiе археологiчных выкапнiаў“. Ёздзiў hetу лекцыю вiленскi У.С.В. Была hetа адна з папулярных лекцыяў, якiя У.С.В. часта ёздзiць як у Вiлнi, так i на правiнцыi. Лекцыю чытала вiедамая маладая археологiчка панi др. Хаўбовiч. Змiесть hetай лекцыi ў кароткiх славax наступны:

— Вiленсчынy треба разумiець не ў значе́ннi адмiнiстрацыйным, што было-б tolкi jaje часткаj, але ў значе́ннi геаграфiчным, як геаграфiчную адзiнку. На hetых зiемях пiершы ча́лавiек паявiўся па ладавiках, hadоў 10 тысяч прад Хрыстусам. Пiершы пeрыяд па́чаткаў культуры на hetых зiемях, пeрыяд так зв. камiенны, прыпадае на час hadоў таму якiх тысяч 6 прад Хр. Асiе́лае насiелнiцтва на зiемях Вiленсчынy па́чынаецца ў IV ст. па Хр. А́ж да ст. XIII Лiтоўцы з захаду далока былi пасуну́шсыя на ўсход, а́ж на лiнiю — Нара́ч, А́шмiана, Нава́градак. Але Славiанiе адapчнулi iч узноў значна на захад. Пoлскiя археологi працу́е ўжо 6 hadоў на зiемях Вiленсчынy, haлоўна ўва ўсходнiяj jaje ча́сцi: у Пастаўсчынiе, Дзiснiенсчынiе i iнш. Ст. VIII—IX hetа час, калi ў Вiленсчынiе ўжо жывiе нiа tolкi

ста́лае насiелнiцтва, але так-жа ўжо ў значнай мiеры i культурнае. Насiелнiцтвам hetым Вiленсчынy былi Славiанiе: Крывiчы на поўначы i ўсходзiе Вiленсчынy, а на паўднi часткова Дрyхавiчы — прародзiчы Бiеларусаў. Яны памiоршых ча́валi ў зiамлу, а не палiлi, што было ў Лiтоўцаў i па́чым, мiж iншым, можна адрознiць ма́hilы бiеларускiя ад лiтоўскiх. Выкапнi, знайдзiеныя ў курханох Пастаўсчынy i Дзiснiенсчынy (тапary, спра́жкi, лuki, а́счeпы, колцы, брансалеткi, пацiеркi, харшкi, вiодры, манeты i iнш.) паказвajuць на значную культуру бiеларускiх прародзiчаў у пару iч jáшчe да iстарычнага жы́цця. Мiж выкапнiамi ў курханох крывiчанскiх i дрyхавiчанскiх жо́сць нiазначна́я рoзница, што с́вiеда, што hetыя пламiоны, прад тым як вы́шлi на арeну iстарычнy, jáшчe мiж сабой крyчу рoзнiлiся. —

На лекцыi былi вы́святланыя на екранe рысункi, зробленыя з выкапнiаў. Прысутная на лекцыi была ба́даj выклучна tolкi слонiмска́я iнтeлiгiенцыя. Нiзy ча́мусi нiа выказалi нiяка́га зацiкаўле́ннiа лекцыяj. Па́сла лекцыi адбы́лася дыскусiя i вы́яснiе́ннiе некаторых праблемаў, у чым мiж iншымi браў так-жа ўча́сцiе кс. Ад. Станкiевiч, якi мiж iншым за́значыў, што Славiанiе — прародзiчы

Бiеларусаў—сiахалi значна далeк на захад Вiленсчынy i Харадзiенсчынy. Hetaha п. Хаўбовiч нiе запiарeчы́ла, але за́явiла, што покulшто jана працу́е tolкi на ўсходзiе Вiленсчынy i дзiела hetaha tolкi аб hetых зiемях i haвора.

Падобныя папулярна-навуковыя лекцыi маю́ць у Слонiмiе адбывацца ча́сцiеj.

Прысутны

Слонiм, 20.11.39.

Калeндары i кнiжкi можна прадава́ць бiе́з дазвoлу

У Роўнiе Харадзкi Суд разгледзiўшы справу Iвана Фiтiака, абвiнава́чанага за нiеהלалну́ю прадажу калeндароў i друкаў, выдаў прысуд, якiм апраўдаў Фiтiака i ў матывах прысуду вы́яснiў, што ўсiалакiя калeндары i кнiжкi мо́жа прадава́ць, что chóа, бiаз нiяка́га нават па́вiедамле́ннiа ў́лады, tolкi нiа мае прадава́ць iч на вулицы, бо тady павiнiен мiе́ць дазвoл стараства.

Во́с жа калeндары i кнiжкi бiаз нiяка́га дазвoлу мо́жа ко́жны прадава́ць у свае́й крамiе, свае́й ча́цiе, але tolкi нiе на вулицы.

вацца далeк у паганстве — гэта быў-бы вялiкi анахронiзм i вялiкая для гэтых народаў шкода. Добра гэта-ж разумелi i бeларускiя князi, валадары бeларускiх самадзельных князьстваў: полацкага, смаленскага i турава-пiнскага. Дзeля гэтых прычын i яны ахвотна ставалiся хрысьцiяна́мi i жарлiва пашыралi Хрысьцiянства сярод бeларускiх плямёнаў у сваiх князьствах.

У Полацку быў тады Iзяслаў, сын Уладзiмера i полацкай князёўны, дачкi Рогвалада, Рагнеды. Во́с-жа за часаў гэтага бeларускага князя i прыняла хрост уся бeларуская зямля. Даканалi гэтага сьвяшчэ́ннiкi, якiх прысылаў сьв. Уладзiмер. Сьвeдча аб гэтым бадай сучасны ўладзiмеру мiтрапалiт кiеўскi Iларыён, а так-жа крyху пазьнейшы мнiх Якуб, якi ў свае́й пахвалe ўладзiмеру няраз кажа, што ён «хрысьцiў усю рускую зямлю ад канца да канца... усю зямлю рускую i ўсе гарады ўбраў сьвятымi цэрквамi»... Рускай-жа зямлi, як ведаем, называлi ўсе тыя ўсходня-славянскiя землi, дзе

былi князi з племя вара́скага Русь. А з гэтага-ж племя былi i князi бeларускiя полацкiя, за часаў якiх хрысьцiлася Бeларусь. З летапiсу вiдаць, што ўладзiмер ня толькi пасылаў усюды япiскапаў i сьвяшчэ́ннiкаў, каб хрысьцiць народ, але i сам асабiста часта ездзiў з япiскапамi дзeля падтрыманьня Эвангельскай праўды. Пасьля ахрышчэ́ннiа ўсiх рускiх зямель, як кажа летапiсец, Уладзiмер яшчэ жыў 25 гадоў. А знача — меў яшчэ дастаточна часу, каб усе гэтыя землi сапраўды прывесцi да Хрыста. Такiм чынам няма сумнiву, што яшчэ пры ўладзiмеру ў Полацку ўцвярдзiлася Хрысьцiянства, а бeларускi князь Iзяслаў, якога летапiсцы хваляць за «благочестiе», быў галоўным дзеячом у гэтай сьвятой справе. У гэтым-жа часе ўцвярдзiлася Хрысьцiянства i па ўсeй бeларускай зямлi.

Але калi-ж тут паўстала япiскапства? Летапiс першага з полацкiх япiскапаў успамiнае Мiна, пасьвячанага ў 1105 г. Але маўчаньне летапiсаў аб полацкiх ранейшых япiскапах, быў-

Z haspadarskaha žyćcia

Ab zapasach zboža i hadoŭli skaciny

Mižnarodny Instytut Ziemlarobstva padaje, što zbor uražaju zboža ŭ minuly m 1938 h. byŭ navat bolšy za vialiki zbor u 1933 h. Taksama i ŭ Polskaj Rečypaspalita j, jak padaje statystyka, 1938 h. byŭ lepšy za 1933 h. Pradusim uradzila najlepš žyta. Ale hety ūražaj nia zusim karyсны, bo žyta — najtaniejšy produkt i na zahra ničnych rynkach jaho mała kupla juć; u mnohich krajoch jaho nia ūžyvujać na chleb dla ludziej. Pol skija harady nia mohuć spažyc ūsiaho žyta vypradukavanaha ū kraju i dziela hetaha ūšciaž pa vialičvajuca ū Polščy jaho zapasy, jakija treba pradavać zahranicu, a zahranicaj taksama joć šmat zapasu žyta i mała jaho patrabujuć.

Z hetaha vidać, što pałažeńnie na zbažovych rynkach wielmi nie karyсныja dla praducentaŭ žyta. Niamsa padstavy spadziavacca, što hetaje pałažeńnie papravicca i ū nastupnym haspadarčym 1939 ho dzie, bo ū krajoch, dzie najbolš pradukujecca zboža, pradbačycca ūžo dašpiavajućy dobry ūražaj. Možna spadziavacca, što viasnoj u nas cana na zboža krychu i padskočyc, ale nie na pastajanna, i pašla žniva ūznoj apadzie.

U hetakich abstavinach sialanie haspadary pavinny zvaročvać uva hu na haspadarčuju kanjunkturu i pakiravać „palitykaj“ u svajej has padarcy tak, kab nia tracić na

Kličam da samaašviety!

Prachodziać hady za hadami, a postup u našych narodnych ma sachs zusim nievialiki. Žyvuć na šyja narodnyja masy ū hory, bia dzie i čakajuć, što niechta adnie kul im pamoža i papravić ich byt. Daremnyja i škodnyja hetkija spa

zmienach cenaŭ, ale vyjšci z he taha pałažeńnia choć z małymi zyskami. Treba žviarnuć bolš uva hi na hadoŭlu žyvioŭ. Praŭda, nia nadta apłačvajecca i pradukcyja miasa, ale hety produkt kudy lepšy maje rynek zbytu, čymsia zboža, abo bulba. Spažycio švi niny ū Polščy siahaje 60 prac. spažyvanaha miasa, a ū vyvazie zahranicu švinina siahaje 90 prac. eksportu miasa. Z hetaha vychodzić, što možna pabolšyc hadoŭlu švi niej. Ich karmleńnie možna apiorci na bulbie i žycie, jak najtaniejšym pradukcie ū haspadarcy. Kali z nieklich niepradbačanych pryčyn ceny na miasa nie apaduć i ūtry majucca na ciapierašniaj vyšyni, dyk napeŭna za vykarmленыja švi ni bolš zaplaćić rynek, čymsia za žyta i bulbu. Pieratvarajućy zboža na miasa, žmienšycca jaho (zboža) na rynkach, a hetym možna pad niać canu navat i tannaha zboža. A heta haŭoŭnyja pryčyny, dziela jakich sielanin — haspadar pavinien u svaim ułasnym intaresie žviar nuć uvahu na hadoŭlu žyvioŭ.

dziavaŭni i čakaŭni. Ale heta — prajava ciemry, z čym my musi mo zmahacca, jak z najbolšym voraham našaj socyjnalaj i nacy janalnaj spravy. Navukaj, u ško lach i navukaj zaškolnaj — samaaš vietaj — my musimo vyzvalicca z he taj duchovaj niavoli, my musimo zrazumieć, što pavinny sami sabie vykoŭvać darohu da lep šaj doli. Dziela hetaha musimo vučycca, vučycca i jšče raz vučyc ca. Pravilna kažja narodnaja paha vorka: — „viek žyvi — viek vučy sia.“ A vučycca možna nia tolki ū škole, pry pomačy nastaŭnika, — vučycca možna i samomu praz siabie. Hetkaje vučeńnie nazyva jecca *samaašvietaj*, abo *samaadu kacyjaj*. Samaadukacyja palahaje na čytaŭni adpaviedna padabra nych knižak, žurnaŭ, hazetaŭ.

Hetkim sposabam praz sama ašvietu možna padniać ahuŭny ro vieŭ ražvićcia narodu i ahuŭnuju viedu fachovuju. Tady, kali narod stanie na vyšejšym roŭni ražvić cia, čakać na čužuju pomač pier astanie, i spadziavacca, što niech ta adniekul jamu pamoža pier mahčy hora, nia budzie. Tady nar od znojdzie svoj pravilny šlach i praŭožyc čviorduju darohu da lepšaj budučyni. Dziela hetaha kličam da samaašviety i da barać by z ciemraj.

шых прад Мінай, не даказвае, што іх ня было. Паводле «Книги Степенной», мітрапаліт Леонці ўстанавіў 6 епархіяў, у ліку якіх, праўда, полацкая не ўспамінаецца, але беспасрэдна да даецца, што Леонці «і во іные многіе грады разосла епіскопы». Але ў якія гарады? Аўтар «Книги Степенной» часткова разьясьняе гэтае пытаньне. Ён кажа, што разьдзяленьне «рускай» царквы на епархіі адбывалася адначасна з разь дзяленьнем «рускага гасударства» паміж сынамі сьв. Уладзімера. Далей, мітрапаліт Іларыён, у пахвальным слове Уладзімеру кажа, што ён у дзесяці важнейшых гарадах стварыў епіскап ствы. У апісаньні жыцьця сьв. Леонція, япіска па ростаўскага, сказана, што сьв. Уладзімер паслаў япіскапаў між іншым і ў Полтеск, гэта знача ў Полацк. Узноў-жа ў «Кнізе Степенной», у апісаньні жыцьця сьв. Афрасіньні, гаворыцца, што за часаў полацкага Князя Барыса, род нага дзядзькі Афрасіньні, каторы памёр у 1128 г., полацкі япіскап Ілья ўступіў ей для манастыра аселішча Сяльцо, блізка Полацка, што належы-

ла да япіскапа, і ўступаючы яго сказаў, што ў гэным Сяльцы: «братія наша лежат, прежде нас бывшии епископы». Адгэтуль можна зра біць вывад, што ў япіскапа Ільі быў не адзін папярэднік Міна, але было іх аж некалькі. По лацк і Тураў — кажа праф. Галубінскі — на ле жаць да тых гарадоў, у якіх дужа праўдападоб на, што заснаваньне там епархіяў адбылося за часаў Уладзімера сьв. Гэты-ж Галубінскі засна ваньне полацкай епархіі адносіць да 992 г. Польскі гісторык Несецкі цьвердзіць, што гэ тая епархія была заснавала каля 1000 году. То е-ж самае кажа і другі польскі гісторык Стэ бэльскі.

Словам, Хрысьціянства, паявіўшыся масава ў Полацку, як у галоўным горадзе беларускай зямлі, хутка пашырылася і на ўсе беларускія землі. Паявілася яно хутка ў Смаленску, так жа зямлі крывічанскай, у Тураве, зямлі Дрыга вічоў, і ў інш., дзе закладаліся япіскапскія ка тэдры.

УВАГА!

УВАГА!

Sakavik — miesiac tannaj biełaruskaj knižki

Dziela baračby z niahramatnaścijaj, dziela pašyreńnia ašviety ŭ biełaruskich masach, vydaviectvy i paasobnyja vydaŭcy biełaruskich knižak, supolna z biełaruskaj kniharnijaj „Pahonia“, ładziac specyjalna tannuju pračažu biełaruskich knižak i padručnikaŭ. Z hetaj metaj vyznačajecca **Sakavik** — *miesiacam tannaj biełaruskaj knižki*, u praciahu katoraha prađajucca pa žnižanaj canie nastupnyja biełaruskija knižki.

I. Dla navuki čytańnia i pisańnia ra- biełarusku

	Цана
1. Першыя зерняткі — С. Паўловіча (буквар), выд. Я. Малецкага	0,25
2. Пішы самадзейна — С. Паўловіч (разьвіцьцё самастойнага пісьма)	0,50
3. Novy lemantar — J. Stankieviča	0,20
4. Беларуская граматыка — Б. Тарашкевіча	0,50
5. Бiełaruskaja hramatyka — В. Тараškeviča	0,30
6. Беларускі правапіс — Р. Астроўскага	0,50
7. Родны Край ч. I — Л. Гарэцкай	0,50
8. Родны Край ч. II — Л. Гарэцкай	0,75
9. Родны Край ч. III i IV — Л. Гарэцкай	1,25

II. Litaratura dla dziaćiej:

1. Kazka ab rybaku i rybcy	0,20
2. Мышанё Пік	0,30

III. Historyja biełaruskaj litaratury

1. Гісторыя беларускай літаратуры — М. Гарэцкага	1,00
2. Хрыстаматыя старога беларускага літаратуры — М. Гарэцкага	1,00
3. Хрыстаматыя бел. літаратуры ад 1905 г. — М. Дварчаніна	2,50
4. Адбітае жыцьцё — А. Навіны	1,00

IV. Historyja ahulnaja, biełaruskaja i hieohrafija

1. Падручнік Новай Гісторыі — Р. Віппэра	0,30
2. Падручнік Навейшай Гісторыі — „	0,50
3. Кароткі Нарыс Гісторыі Беларусі —	0,60
4. Да гісторыі беларускага палітычнага вызваленьня Ад. Станкевіча	1,00
5. За 25 гадоў — А. Луцкевіча	0,50
6. Д-р Фр. Скарына (гражданкай і лацінкай) — Ад. Станкевіча	0,25
7. Геаграфія Беларусі — А. Смоліча	1,50

V. Haspadarka

1. Ziemlarobskaja čytanka — А. Klimoviča	0,50
2. Zło i lakarstva na jaho — „	0,10
3. Садоўніцкая чытанка — А. Клімовіча	0,50
4. Пчолы — Я. Пачопкі	2,00
5. Малочная карова	0,40
6. Гародніцтва	0,30
7. Суд над трохпалёўкай	0,20
8. Страшны вораг	0,20

VI. Sceničnyja tvory

1. Боты, Мікітаў Лапаць, Пакой у наймы, Чорт і Баба	0,50
2. Гурток	0,20
3. У зімовы вечар	0,40
4. Паўлінка	0,50
5. Лекары і лекі	0,50
6. Раськіданае гняздо	0,50
7. Ня розумам сьцяміў а сэрцам	0,40
8. Апошняе спатканьне	0,20
9. Суд	0,20
10. Пан Міністар	0,40
11. Дзядзька Якуб, Міхалка, На вёсцы Пярэстая Красуля	0,80
12. Па рэвізіі, Модны шляхцюк	0,40
13. Пашыліся ў дурні	0,40

VII. Piesieńniki

1. Дзіцячы сьпеўнік — А. Грыневіча	0,30
2. Беларускі песеньнік з нотамі — Л. Рагоўскага	0,30
3. Рэпэртуар бел. хору. Бел. народн. песьні — Р. Шырмы	1,50
4. За Вацкаўščыну (сьпеўнік) А. Stepoviča	0,50

VIII. Mastackaja litaratura

1. Шляхам Жыцьця — Я. Купалы	1,00
2. Новая Зямля — Якуба Коласа	1,00
3. Сымон Музыка — „	0,50
4. У Палескай глушы — Т. Гушчы	1,00
5. У Глыбі Палесься — „	1,00
6. Вянок — М. Багдановіча	0,75
7. Dudka Biełaruskaja i Smyk Biełaruskі — Fr. Bahuševiča	0,50
8. Maja Lira — K. Svajaka	0,60
9. Na pruzьbie — J. Byliny	0,30
10. Судны дзень — Караленкі	0,40
11. Снапок	0,30
12. Chłapiec — V. Advažnaha	0,50
13. Symbały „	0,50
14. Z Rodnaha Zahonu — A. Ziaziuli	0,50
16. Mamчына Горка — М. Машары	0,25
18. Пад Мачтай — М. Танка	1,50
19. З сялянскіх ніў — М. Васілька	0,30

Usie vyšej pieraličanyja padručniki, knižki i śpieўniki možna vypisać z biełaruskaj kniharni „Pahonia“, jakaja pa атрымаўні zakazu i hrošaj bie-zadkladna vyšle запрошаныja knižki.

УВАГА! Pry vypisyваўні knižak na sumu da 5 zł. treba prysyłać 20 prac. na pierasytku, a vyšej 5 zł. — aplačvaje pierasytku kniharnia. Dziela hetaha vyhadniej vypisyvać hetyja knižki ўskładčynu, bolšaj kolkaścijaj, na bolšuju sumu i dla niekalkich asob na adzin adras. Knižki možna vypisyvać paštoŭkaj, padajučy tolki nazoŭ knižki. Zakazy možna kiravać na hetki adras: Księgarnia „Pahonia“, Wilno, Zavalna 1.

Biełaruskaja chronika

30-tyja ŭhodki šwiaščenstva a. Archimandryta F. Abrantoviča. Tolki niadaŭna dajšli da nas viestki z Dalokaha Ŭschodu, što ŭ kancy minulaŭha 1938 h. u Charbinie ŭračysta šwiatkawaŭ 30-tyja ŭhodki swajho šwiaščenstva viedamy biełaruskim dziejač a. Archimandryt Fabjan Abrantovič, katory ŭstupiŭšy ŭ zakon a.a. Marjanaŭ kiruje ciapier chryścijanskaj misi-jaj u Mandžuryi. — Vysoka Pawažanamu Jubilaru pasyłaŭjem najlepšyja pažadani!..

Ahulny schod Biełaruskaha Studenckaha Sajuzu ŭ Vilni. U niadzielu 26.II siol. adbyŭsia zvyčajny hadavy schod Biel. Stud. Sajuzu Ŭ S.B. Na schod zyšlosia 50 siabroŭ Sajuzu. Schod pryniaŭ spravazdaču Ŭradu Sajuzu z dziej-niści za minuły akademicki hod i vybraŭ novyja ŭłady svaje arhanizacyi: U Ŭrad Sajuzu vybrany: U. Karol (staršynia), Č. Naidziuk (vice-staršynia), N. Leŭkavičanka (sakratar), K. Šeška (skarbnik) i V. Lušciber (haspadar). U Revizyjnuju Komisiju: V. Jermałkovič, M. Smarščok i N. Marcinčyk. Schod studentaŭ adnačasna pryniaŭ cely čarod rezalucyjaŭ.

Biełaruska - litoŭska - ukrain-skaja wiečaryna. Biełaruski, Litoŭski i Ukrainski Studenckija Sajuzy ŭ Vilni 18.II siol. ładzili dzie-siatuju tradycyjnaju supolnaju wiečarynu, katoraja prajšla wielmi ŭdała.

Uzory biełaruskich pajasoŭ i tkaninaŭ. Dziakujučy starańniu biełaruskich žančyn, hetymi dniami ŭ Vilni vyjšla z druku 5 pašto-vych kartak (pisulkaŭ) z uzorami biełaruskich pajasoŭ i tkackich arnamentaŭ. Uzory, a tak-ža i samyja paštovyja kartki wielmi pryhožyja i radzim zacikavicca imi biełaruskim dziaŭčatam i žančynam na wioscy i ŭ miastečkach. Cana adnaje kartki 20 hrošaŭ. Ha-łožny skład ich u Kniharni „Pahonia“, Vilnia, Zavalnaja 1.

Sud nad redaktaram „Бел. Фронт.“ 8.II Vilenski Haradzki Sud razhladaŭ spravu redaktara „Бел. Фронт.“ mgra V. Hadleŭskaha, abvinavačanaha z art. 170 K.K. za źmiaščeniie ŭ n-ry 7 dnia 7 lipnia 1938 h. artykułu „Zahad zrazańnia biełaruskich bramaŭ,“ u katorym Vil. Har. Starastva dahledziła pašyrańnie falšyvyh viestak, mohučych vyklikać publičny niespakoj. Sud pastanaviŭ abvinavačanaha apraŭdać. — Cikava, što praces hety na damahańnie pra-

Piśmy ŭ hazetu:

Cikaviacca biełaruskaj hazetaj

Jankavičy, Haduciskaj vol. U našaj wioscy žyćcio pamału plyvieć. Sialanie čytajuć biełaruskija hazety nadta achvotna. Najbolš cikaviacca „Chr. Dumkaj“, jakoj zaŭsiody čakajuć na aznačany čas jaje vychadu. Škoda, što jana nia vychodzić što tydzień.

U našaj vakolicy sialanie ŭžo rozumiejuć, što treba čytać svaje rodnyja hazety i z hodu ŭ hod prybyvaje lik staŭlyh čytačoŭ i padpiščykaŭ biełaruskaj hazety. Razam z hetym pašyrajecca i pahtyblajecca ŭ narodzie nacyjanalnaja švidamašć.

Sumna, što našaja moładz zasnuła, niezvaročvaje ŭvahi na patrebu ašviety i zajmajecca pustatoj, dy nałpuje panskija navyki. Ale jana papravicca i voźmiecca za karystnuju pracu dla siabie i našaha narodu.

P. R—ski

Krychu ab našaj wioscy

Kučkuny, Staŭpiecki pav. U našaj wioscy žyvuć kataliki i pravasłaŭnyja, ale adny i druhija, starejšyja i moładz, viedajuć, što jany Biełarusy i lubiać usio svajo rod-naje— movu, pieśni i zvyčaj. U našu

kurora adbyvaŭsia pry začynie-nych dźviarach.

Biełarusy ŭ Francyi. „Белар. Фронт“ u № 4 z 15.II piša, „što ŭ minułym hodzie ŭ Paryży na ahulnaj zborcy biełaruskich robotnikaŭ Paryskaje akruhi prysutnyja pastanavili ablažycca na kuplu mašyny da pišańnia i drukarskich pryładaŭ padatkam u sumie adnadniovaŭha svajho zarobotku. Biez-rabotnyja achviaravali adnadnio-vuju svaju dapamohu, pryčym za-javili, što dzień uznosu podatku abiaŭlaiać dniom postu na svaju biełaruskaju spravu. Prezvydya Chaŭrusu Biel. Robotnikaŭ u Fran-cyi pastanaviła viaści rejestracyju tych, chto padašć svajo zabavia-zańnie, farmujučy jaho: „Pašču adzin dzień u miesiac, a hrošy addaju na biełaruskija spravy“... (dalejšyja slovy dzieła viedamych pryčyn prapuskajem—red.). Razyj-šlisia siabry z vialikim duchova-moralnym padjomam i vieraju ŭ pieramohu vialikaj biełaruskaj idei.. Nastroj schodki vyjaviŭ mahutny nacyjanalny ŭzdym u biełaruskich pracoŭnych Paryskaje akruhi.“

viosku prychodzić „Chr. Dumka“, čytajuć jaje ŭsie achvotna, ale vy-pisvajuć vyklučna tolki pravasłaŭ-nyja. Knižak u nas, na žal, niama, akramia sceničnych tvoraŭ, jakija ŭžo nia tolki ŭsimi pračytany, ale i na scenie adyhrany. Naša mo-ładz i starejšyja wielmi lubiać biełaruskija pradstaŭleńni i dzieła hetaha ŭ našych vakolicach vialiki ruch kala biełaruskich pradstaŭ-leńniaŭ. Moładz naša nia majučy svajej arhanizacyi pajšla ŭ Z. M. V. i tam ładzila biełaruskija pradstaŭ-leńni i ahułam žyła svaim kultur-nym žyćciom. Ale apošnimi časa-mi starasta nia daŭ na niekalki pradstaŭleńniaŭ dazvołu, i moładz pačala vystupać z hetaj polskaj arhanizacyi. I sapraŭdy, što tam rabić u hetym Z. M. V., kali ŭłady nie dajuć dazvołu i na kulturaju biełaruskaju imprezu, a centrala Z. M. V. na heta i palcam u bocie nia kiŭnieć. Dzieła hetaha naša moładz pačynaje na Z. M. V. hla-dzieć kosa.

Ipovič

„Svoj da svajho“

Vioska Začerlany, Bielastoc-kaha pavietu. Niekalki hadoŭ temu nazad kala nas niejki mazur pasta-viŭ młyn viatrak i ludzi da jaho chłynuli. Pačakaŭšy i razhledziŭ-šysia kala nas vvrasli jašče dva młyny viatraki. U hetych młynoch mielniki našy Biełarusy, tutejšyja. Kali ŭ nas čutny slovy „svoj da svajho“, to našy ludzi chutčej ciapier viazuć da svaich, jak da čužyich małoc.

Začerlany starajucca pastavić sabie novuju školu i mnoha ŭžo dzieła hetaha robicca zachadaŭ. My spadžiajomsia, što škola ŭ nas taki stanie. My lubim ašvietu i nia majučy biełaruskaj školy karystajem z polskaj. U nas nieka-taryja za palitvčnyja spravy sia-dziać u viažnicy, a niekataryja svajo adsiedziŭšy ŭžo viarnulisia i ciapier siadziać cicha. Niechta ŭ nas kinuŭ praz vakno vučvcielu kamieniem, ale nia lučyŭ. Šukali taŭ, chto heta zrabiŭ, ale nie znajšli, dyk i tak astalosia.

K.

„Niuchajucca z baptystami“

Vioska Łyski pad Bielastokam. U nas razam u adzin dzień kala-davali ksiondz i pravasłaŭny ba-ciuška. Kaladuiučv ksiondz abmi-nuŭ adnu siamju baptystych, a baciška abminuŭ piac takich siemjaŭ. Našy baptysty wielmi

Vystaŭka kaścielnaha mastactva ŭ Koŭnie

29.I. sioleta ŭ Koŭnie była adkryta vystaŭka kaścielnaha mastactva. Hetaja vystaŭka natadžana z nahody 550-hodździa chryšćeńnia Litvy i 20-hodździa Niezaležnaści Litvy.

Vystaŭka pratrjuje niekalki miesiacaŭ. Znachodzicca jana ŭ muzei kaścielnaha mastactva. Ekspanataŭ—570. Padzieleny jany na hetkija addziety: narodnaja skulptura, vyraby metalovyja, malarstva, architektura i tkaniny.

Ŭ addziele vyrabaŭ metalowych znachodzicca da 60 dzieravianych kryžoŭ z žaleznymi, cikavaj arnamentyki, viarchami. Metalovyja kryžy robleny zvyčajnymi viaskovymi kavalami prymityŭnym sposabam. Ŭ addziele malarstva vystaŭlena da 40 abrazoŭ, pradstaŭlajučych śviatych. Abrazy z rozna ha času: pačynajučy ad 15-ha stahodździa i kančajučy sučasnaścias. Hetyja abrazy navočna pakazvajuč žviazki Litvy z kulturaj inšych krajoŭ.

Ŭ addziele architektury cely rad fatahrafijaŭ, pradstaŭlajučych najstarejšyja, u litoŭskim styli, kaścioły, kaplicy, zvanicy, aŭtary.

Addziel narodnaj skulptury najbahaciejšy. Tut jość kala 300 roznych skulpturnych vyrabaŭ, pradstaŭlajučych roznych śviatych, a tak-ža i roznyja kaścielnaja pryłady, jakija śviedčač ab vialikaj zdolnaści Litoŭcaŭ z dreva vyrezvač mastackija rečy.

K. M.

Bački Bielarusy! Vučycie svaich dziaciej čytač i pisac pabielaruskul

Ŭporystyja, ich pierarabič nielha. Niejak raz z Chvastaŭ byŭ pryjechaŭšy da nas unijacki duchoŭnik, jaki duža vymoŭna nava-račyvaŭ našych baptystych, ale i heta było naprasna.

Dziŭna ŭ našych Łyskoch žycio placieccal Zdajecca našy ludzi i strojnyja, i davoli bahatyja, pad miestam žyvuč i dla ich carkva i kaścioł blizkija. A mima hetaha z ich mnohija kidajuč staroje chryšcijanstva i niuchajuca z baptystami. Heta velmi kiepskaja varažba dla nas! Treba bolš pracavač nad vieraj našych ludziej. Prydatasia-b tut i rodnaja bielaruskaja mova.

V. Ł.

Ŭ Ukraincaŭ

Prociŭalkaholnaja vystaŭka Ruchlivaje prociŭalkaholnaje ŭkraińskaje T-va „Vidrodžeńnie“ ŭ Lvovie sioleta zladziła prociŭalkaholnuju vystaŭku. Heta XI čarhovaja vystaŭka adbyłasia ŭ pałavinie lutaha. Prociŭalkaholnaja praca siarod Ŭkraincaŭ u Haliččynie pravodzicca arhanizavana ŭžo 30 hadoŭ. Hetaja praca dała vidavočnyja vyniki: jana vyviała ŭkraińskich sialan z karčmaŭ i dała im zamiest harełki knižku i hazyetu ŭ ruki.

Što skazaŭ kitajski katalicki biskup

Katalicki kitajski biskup Ju Pin prybyŭ niadaŭna na niekatory čas u Paryž. Tam jon padaŭ u hazyetu hetkija viestki:

Pachodzič jon z staroj familii Shangtung. Vyšejšyja navuki skončyŭ u katalickim universytecie ŭ Šanhai. Specyjalizavaŭsia ŭ kitajskaj litaratury.

Pašla hetaha ŭ Rymie skončyŭ teolohiju i navuki palityčnyja, atrymaŭšy daktarat. Studyjavaŭ tak-ža jazyki. Dobra znaje: italijski, francuski, anhlijski, niamiecki. Staŭsia ksiandzom u 1928 h. i byŭ prafesaram u Rymie kitajskaj litaratury da 1933 h. Ŭ hetym-ža časio byŭ pašviačany na biskupa.

Katalictva ŭ Kitai raźvivajecca pamysna i robič vialikija postupy. Kitajcy duža lubiač i ceniač Kaścioł i ščyra jamu ŭdziačny za jaho dabradziejnaść, asabliva ciapier, kali z pryčyny vajny tak mnoha niaščasnnych i patrabujučych. Dy Katalicki Kaścioł u Kitai pravodzič nia tolki dobradziejnaść, ale tak-ža i spraviadlivaść. Kitajski Kaścioł, u jakim pracuje kitajskaje duchavienstva, nia jość čužym, ale heta jość arhaničnaja, skladovaja častka Kitajskaha narodu. Kitajcy kataliki baroniač svaju bačkaŭščynu i vierač u pieramohu. Jość Kitajcy ksiandzy, jakija znachodziacca z žaŭnierami na vajnie ŭ pieršych radoch akopaŭ, adpraŭlajuč tam śv. Imšu, spaviadajuč i padtryml.vajuč u žaŭnieraŭ duch dzieła abarony bačkaŭščyny.

Kitajskaja armija naličaje dva miliony žaŭnieraŭ. Ŭzbrajeńnie i ŭkrapleńni dobryja. Hrošy tak-ža jość. Nie brakuje i kredytu ŭ Anhlii i ŭ Zluč. St. Ameryki. Kitajcy što da apošnaha vyniku abarony ad napadu Japoncaŭ žaŭlajuca optymismymi — jany vierač u pieramohu. („*Temps Present*“ № 56).

Z mižnarodnaj palityki

Ahulnaje zbrajeńnie

Śviet zbroicca ad piat da hałavy. Najbolš azbrojonyja Niamieččyna, Italija i Japonija viaduč palityku nastupańnia. Dzieła spyneńnia palityčnaha nastupu hetych dziaŭcaŭ, Anhlija synuła miljardami funtaŭ šterlinhaŭ na zbrajeńnie. Zbroicca pašpiešna Francyja. Zl. št. Paŭnočn. Ameryki vyznačyli miljardy dalaraŭ na sva-jo ŭlasnaje zbrajeńnie i budujuč vajennyja karabli i aeraplany dla Francyi i SSSR. Małyja dziaŭcaŭ—Halandyja, Švecyja i inšyja — tak-sama sypluč vialikija kapitały na vajennyja pryłady. Parlamenti usich dziaŭcaŭ śvietu pryznajuč milijonnyja sumy na zbroju. Šał zbrajeńnia aharnuŭ cely śviet. Zdarovy rozum kaža, što kali vialikadziaŭcaŭ, jakija mižsabojsporač, azbrojacca da takoj miery, što dalej užo budzie niamahčyma, dyk tady „niešta musič stačca“. Hetak zaŭsiody bylo, hetak bylo i ŭ 1914 h.

Dyplamatyčnaja baračba

Adnačasna z ašalełym zbrajeńniem uvieš śviet napružany ŭ dyplamatyčnaj baračbie. Dyplamatyčny nastup Niamieččyny i Italii spatykajecca z adporam dyplamacyi anhlijskaj, francuskaj i im pryčilnaj. Nastup Italii na Francyju vyklikaŭ silny adpor z boku apošnija, što stvaryła ahulnaje napružaanie, jakoje ŭzbudziła pavialičeńnie ahulnaha zbrajeńnia. Hetkija italjanska-francuskija napružanyja adnosiny pryšpiałyli zakančeńnie chatniaj vajny ŭ Hišpanii. Francyja z Anhlija pašpiešna padhataŭlajuč hrunt dzieła pryznańnia ŭłady ŭ Hišpanii hien. Franko i spadziajuca zbambardavač Hišpaniju „załatymi kulami“. Jany chočač pieraciahnuč hien. Franko na svoj bok i kali nia ŭdasca Hišpaniju zusim pastavič prociŭ Italii i Niamieččyny, dyk prynamsi adciahnuč jaje ad ich i pastavič neutralnaj dy niezaležnaj ad Musoliniaha i Hitlera. Za heta jany abiacajuč Hišpanii vialikija i vyhadnyja hrašovyja pazyčki. Zrozumieła, zburanaj Hišpanii hrošy nadta patrebnyja, dyk i hien. Franko nia prociŭ hetaha, ale vialikaja zaležnaść ad Niamieččyny i hałoŭna Italii jaho ad hetaj uhody z Francyja i Anhlija pakulšto ŭstrymlivaje. Na heta, miž inšymi spravami, ciapier i žvierniena ŭvaha rašajučych ciapier u śviecie dziaŭcaŭ.

ROZNYJA VIESTKI

Z Polšcy

Jaki budzie 1939-40 haspandarčy hod dla Polšcy? Vicepremier i ministar skarbu Kwiatkoŭski ũ Sojmie skazaŭ, što 1939-40 haspandarčy hod dla Polšcy budzie asabliva ciażki. Budżetnyja deficyty dziaŕžaŭnaha skarbu ad 1930 i 31 h. pieravysili 1.300 miljonaŭ złoty. Addoŭżaŭnie ziemlarobstwa maje kaštavać bolš miljarda zł., a addoŭżaŭnie samaŭradaŭ zvyš 300 miljonaŭ zł. Unutranyja daŭhi silna ũzrašli i dalej rastući ldziom u niaviedamuju budučyniu—kazaŭ ministar—biez zapasu kapitału. Budżet Polšcy karkalomnym tempam stanovicca konsumpcyjny. Asabovyja vydatki ũ skarbowym budżecie nadmiernyja. Na ũzrost u praciahu doŭhich hadoŭ dachodu na 150 miljonaŭ zł., asabovyja vydatki ũzrašli na 197 miljonaŭ zł. Dziela hetaha vicepremier Kwiatkoŭski padaje, što skarbowyja asabovyja vydatki pavinny być źmienšany. Kali hetaha nia budzie, dyk za niekalki hadoŭ paŭstanuć vialikija haspandarčyja trudnaści.

Novy zahad uparadkavaŭnia platoŭ. Premier i ministar unutranych spraŭ hien. Stavoj-Skladkoŭski vydaŭ nowy zahad, kab sioleta ũ viaskovych asieliščach uparadkavali i papravili pałamanynja płaty. Bialeŭnie platoŭ—zahadvaje premier—moża być adložana na druhi hod.

Polska-saviecki handlovy dahavor. Nadoviačy Polšč z Savietami zaklučyła nowy handlovy dahavor. Z Polšcy ũ Saviety pojduć: vuhal, žaleza, cynk, skury i bavaŭnanyja vyraby. Z Savietau u Polšč: tytun, voŭna, hrafit i inšyja padobnyja tavary.

Z zahranicy

Kanec vajny ũ Hišpanii. Paŭstancy ũ Hišpanii respublikancaŭ pieramahli. Mnohija dziaŕžavy ũladu paŭstancaŭ u Hišpanii ũžo pryznali, u tym liku Anhlija, Francyja, Polšča i Litva.

Tolki pahišpansku. U Katalonii hišpanskaja paŭstanckaja ũlada hien. Franko zabaranila ũžyvac u dziaŕžaŭnych ustanovach kata-

lonskaju movu i zahadvaje karystacca tolki movaj hišpanskaj. Hetak žyviecca pakryŭdžanym Kataloncem u rodnym kraji pad ũladaj hišpanskich nacyjanalistaŭ.

Sojm Zakarpackaj Ukrainy. U niadzielu 12 lutaha siol. adbylisia ũ Zakarpackaj Ukrainie vybary ũ Sojm. Hetyja vybary mieli charakter plebiscytu. Na vybary byŭ ułożany tolki adzin śpisak kandydataŭ paštoŭ. Hałasavała 95 prac. vybarščykaŭ. Pieršy Sojm Zakarpackaj Ukrainy źbiaŕecca na naradu 9 h. m.

Conclave — wybary Papy. Zhodna z praviłami ab vybarach Papy — conclave pačalosia ũ sieradu 1 sakavika siol. Na hetaje conclave źjechałasia z usiaho śvietu 62 kardynałaŭ.

Irlandzkija terorysty ũ Anhlii. Apošnimi časami ũ Anhlii tajnyja revalucyjany va ũsim kraji padkladajuć bomby, jakija robiac mnoha škody, pradusim-ža teroryzujuć anhielskaju ũladu. Ciapier vyjaśniłasia, što heta rabota tajnaj vajskevaj arhanizacyi IRA — „Irlandzkaj Respublikanskaj Armii.“ Heta arhanizacyja 13 min. m. padała anhielskamu ministru zahranicznych spraŭ ultimatum, u jakim damahajecca, kab anhielski ũrad zabraŭ z Irlandyi anhielskaje vojska.

Italjanska - francuski spor. Spor miź Italijaj i Francyjaj pakulšto staić na miejscy. Chodziać čutki, što francuskaja dyplomacyja źviarnułasia da Hitlera, kab jon zrabiuć upłyŭ na Musoliniaha i nahavaryŭ jaho da mirnaha vyrašeŭnia hetaha sporu.

Amnestyja ũ Litvie. Z nahody 21 hadaŭščyny niezaležnaści Litvy prezident Smetona vydaŭ amnestyju dla palityčnych viaźniaŭ. Amnestyja abniata 67 asob.

Ministar zahranicznych spraŭ Italii ũ Polšcy. Hetymi dniami haściŭ u Polšcy ministar zahranicznych spraŭ Italii hraf Čiano. Hetyja haściny źviarnuli na siabie ũvahu šyrokaha palityčnaha śvietu. I zrazumiela. Polšč miź Rasiejaj i Niamieččynaj ũ palitycy trymajecca neŭtralnaści. Hazety pišuć, što ministar zahranicznych spraŭ Niamieččyny Ribentrop budućy niadaŭna ũ haściah u Var-

što pišuć hazety?

Polskija manarchisty ab Bielarusach

„Związek Polskiej Myśli Państwowej“ (na čale z D-r J. Bobrzyńskim) i „Stronnictwo Narodowych Monarchistów“ (na čale z hrafem Ul. Tyškiewiçam) apublikavali ũ časapisie „Nasza Przyszłość“ (№ 67, za studzień 1939) deklaracyju ab „Uproszczonym Ustroju Państwa Polskiego“, u jakoj „vyrašajuć“ vialikija i važnyja sproby prymityŭna i prosta.

Jany chacieli-b:

1. skasavać roŭnaść usich hramadzian što da ichnich pravoŭ hramadzka-palityčnych, a ũ peŭnaj miery navat i relihijnych;
2. skasavać prymusovuju ziamielnuju reformu;
3. skasavać prymusovaje abiešpiačieŭnie.

Ab Bielarusach, u addziele XI, p. 6, svajej deklaracyi kažuć daštoŭna hetak:

„Bielaruski Narod naležna ũsviadomleny ab svajej historyčnaj roli prociŭrasiejskaha taranu*) pavinien sam i z pomočču Polšcy prociŭstavicca ũplyvam jak rasiejskim, tak i ukrainiskim, tymbolš što Bielaruš nikoli nia mieła i nia maje ničoha supolnaha z Ruśsiu paŭdzionnaj (ukrainskaj).“

Litvu ũsiu chacieli-b hetyja manarchisty „viarnuć“ u Polšč, a Ukraincaŭ dyk zusim nie pryznajuć.

*) taran heta vajskevaja pryłada, jakoj u daŭnyja časy, kali jšče nia bylo porachu i harmataŭ, vajaki razbivali ścieny krepasćiaŭ— r e d.

šavie staraŭsia pieraciahnuć Polšč na svoj bok, ale jamu heta nie ũdałosia. Ciapier heta zrabic prabuje min. Čiano, ale j jamu ci ũdasca, pakaža budučynia.

Handlovy dahovor Italii z Savietami. Ahulnaje ździuleŭnie vyklikala zaklučeŭnie Savietau z Italijaj handlovaha dahavoru. Saviety buduć vyvozic u Italiju nafetu, mineralnyja alei, manhanavuju rudu i dzierava, Italija ũ Saviety—svaje pramyslovaja produkty. Hety dahavor pakazvaje, što da varožaści miź fašystami i kamunistami treba adnosicca bolš krytyčna.

Padpiska na „Chr. Dumku“: na hod—3 zał., na paŭhodu—1 zał. 50 hr., na try miesiacy—1 zał. Cana asobnaha numeru — 10 hr. Zahranicu padpiska ũ dva razy daražej. — Adrys Redakcyi i Administracyi: Vilnia (Wilno), Zavalnaja vul. № 1—2.

Redaktor J. POŹNIAK
Рэдактар Я. ПАЗЬНЯК

Wydawca KS. AD. STANKIEWICZ
Выдавец КС. АД. СТАНКЕВІЧ

Drukarnia Białoruska im. Fr. Skaryny, Wilno, Zawalna 1. | Беларуская Друкарня ім. Фр. Скарыны, Вільня, Завальная 1.